

Lära med kollegor

Samverkan för bästa skola

December 2020

Helena Grundén, hgn@du.se

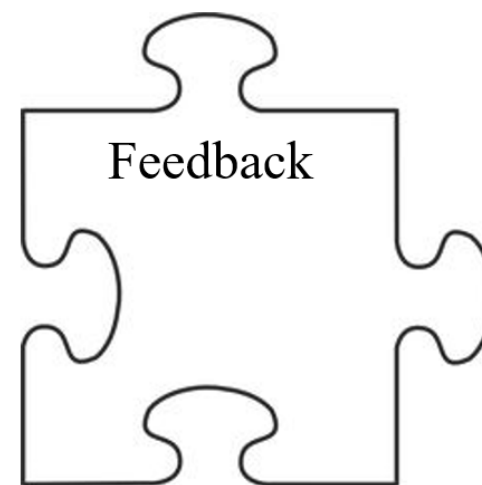
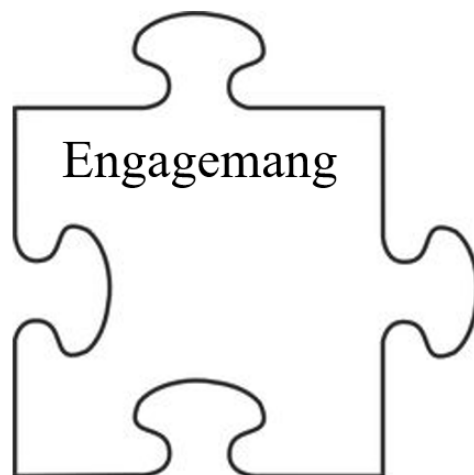
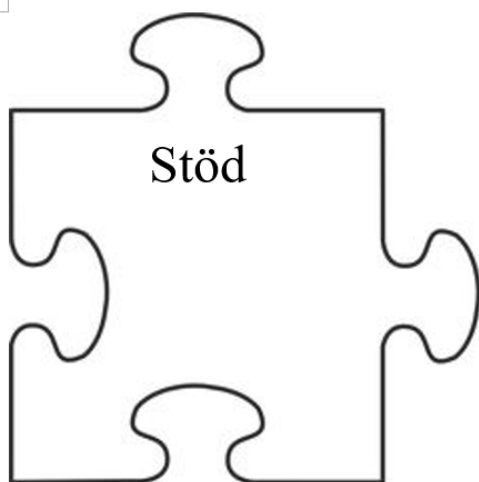
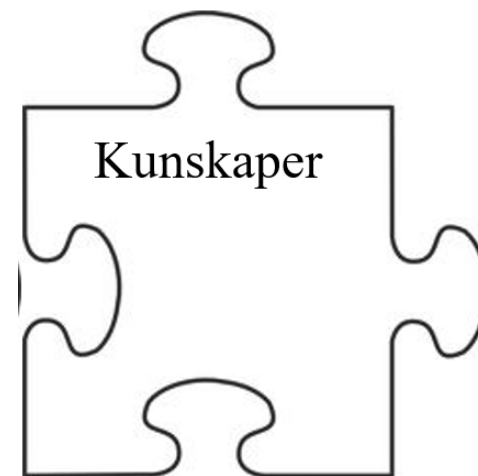
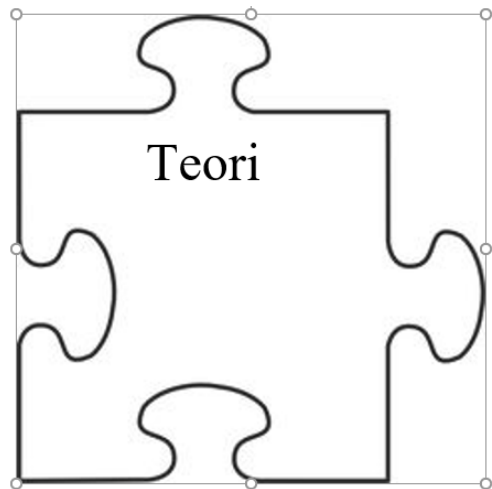
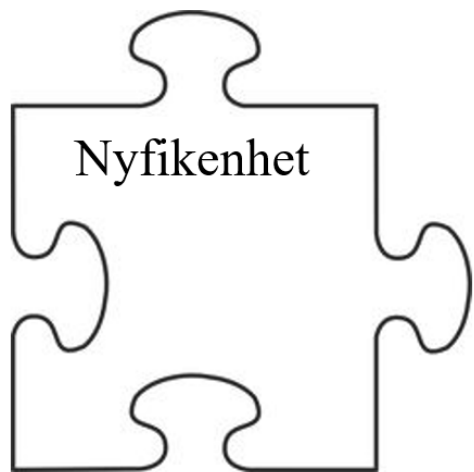
Uppgift

- Skriv ned vad du tänker och tror om ämnet kollegialt lärande
- Skriv ned vad du tror att du kommer att lära dig

Min resa

- Matematikutvecklare
- Matematiksatsningen
 - Läste forskning
 - Sökte medel
 - Organiserade utvecklingsprojekt om förmågor
 - 5 grupper på 5 skolor i 2 år
 - Läsa – diskutera – planera – genomföra - reflektera
 - Kollega som observerade
- Handledarutbildningar/Leda kollegialt lärande
- Fokusgrupper
- SBS

Min handledarresa

Lärande?

"varje process som hos levande organismer leder till en varaktig kapacitetsförändring som inte bara beror på glömska, biologisk mognad eller åldrande" (Wikipedia med hänvisning till Illeris & Andersson, 2007)

"den process genom vilken en organism ändrar sitt beteende som ett resultat av erfarenheter" (Gage & Berliner i Lundgren m.fl., s. 5)

"Frågan om hur kunskaper återskapas och förnyas i samhället är kärnan i det vi kallar lärande" (Säljö, 2015)

"som en utvidgning av vår förmåga att använda de kulturella produkterna på ett alltmer avancerat och utvecklat sätt" (Jakobsson, 2012, s. 157),

Lärande?

Produkt eller process?

Kunskap

- Färdiga små paket?
- Något som konstrueras?
- Något som uppkommer ur handling?

Var finns kunskapen?

Kompetens

Lärande - process som genererar kunskap och kompetens.

Kompetens – kopplat till en situation, handling eller uppgift

Ofta glapp mellan tanke och handling, "kunskap" om hur man bör göra inte förmåga omsätta i handling. Kompetens – överenskommelse mellan tanke och handling.

Uppgift

Diskutera kunskap

	Behaviorism	Situerat synsätt
Kunskap	Sanning/fakta	Situerad
Lärande	Beteende	Deltagande
Den som lär	Passiv mottagare	Deltagare/förhandlare
Lärare	Leverantör	Den mer kunniga
Fel	Ska undvikas	Möjligheter att lära
Praktik	Drillning	Allting
Språk	Korrekt användning	Situerad/medierad

Professionellt lärande enligt Katz & Dack

- Lärande – bestående förändring i sätt att tänka eller göra
- Tidsbrist – bygger på att tiden används på bästa sätt nu
- För att undervisa på nya sätt måste läraren lära sig något nytt

”för att höja elevernas studieresultat är det nödvändigt att förändra klassrumspraktiken , och för att förändra klassrumspraktiken krävs nytt lärande”

(Katz & Dack, 2017, s. 19)

Professionellt lärande enligt Katz & Dack

Lärande förutsätter att man stöter på motstånd, utmanas, omvärderar

1. Underförstådda uppfattningar och föreställningar blir uttalade
2. Reflekterar över på vilket sätt uppfattningar och föreställningar kan vara "oriktiga"
3. Integrerar gammal och ny information och tänker nytt – eller inte

Professionellt lärande enligt Katz och Dack

- Meningsfulla samtal och utvecklande av tänkande räcker inte
- Det krävs en förändrad praktik för att lärande ska ha skett
- Praktiken kan inte förändras innan förståelsen som ligger till grund för praktiken ändras

Professionellt lärande enligt Katz & Dack

Tre grundförutsättningar för professionellt lärande:

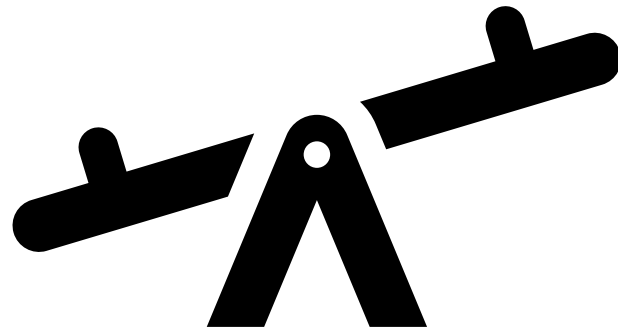
- Tydligt och försvarbart fokus för lärande för elever, lärare och skolledare
- Gemensamt undersökande arbetssätt som utmanar tänkande och praktik
- Pedagogiskt ledarskap

"A goal is a planned conflict with status quo"

Hyrum Smith

Det innebär att nå ett mål betyder att göra något nytt, lämna bekvämlighetszonen, lämna välbekant och bekväm terräng och och utforska nya gränser

Utmanad

Angripen

Kollegialt lärande

I svensk fortbildningskultur sedan Matematiklyftet

- Kollegialt lärande med externt stöd

Viktig byggsten i skolors arbete med resultat och kvalitet

Strukturerat samarbete där skolor tillägnar sig kunskap i den dagliga praktiken.

Exempel från Skolverket (2015): Kollegor samarbetar eller samtalar på ett strukturerat sätt för att tillägna sig kunskap och färdigheter eller för att bättre förstå något om sin egen undervisning med hjälp av sina kollegor.

Lärande i kollegiala sammanhang

- Vuxnas lärande sker genom ökad förståelse av situation
- Verktyg för detta lärande – reflektion
 - Hållbarhet hos egna föreställningar
 - Omprövar egna meningsperspektivet
 - Ifrågasätter förutsättningar att angripa problematik på ett visst sätt
- Transformativt lärande – process som orsakas av social interaktion som är beroende av sitt sammanhang och som innebär att individen förändrar sina föreställningar

(Mezirow i Åsén Nordström, 2014, ss. 76 – 77)

Kollegialt lärande enligt Katz & Dack

Samarbete på fyra nivåer (Little i Katz & Dack):

1. Berättande och sökande efter idéer
2. Hjälps och stöd
3. Delaktighet
4. Samverkan

Kollegialt lärande enligt Katz och Dack

- Ofta görande istället för lärande
- Gruppen plats att leverera information och fylla på behållaren
- Trevlighetskultur

- Stark grupp för kollegialt lärande – lärande genomsyrar all interaktion och alla samtal
- Ser dissonans och obehag som möjligheter
- Skapar motstånd och utmaningar åt varandra

Tillbakablick...

Kollegialt lärande:

- Strukturerat samarbete där skolor **tillägnar sig kunskap** i den dagliga praktiken.
- Exempel från Skolverket 2015: Kollegor samarbetar eller samtalar på ett strukturerat sätt för att **tillägna sig kunskap och färdigheter** eller för att bättre **förstå något** om *sin egen undervisning* med hjälp av sina kollegor.

Kollektivt lärande

- Inte bara enskilda individers kunskap – gemensam kunskap
- Individer i det dagliga arbetet utvecklar sin kompetens i samverkan med andra, och samordnar och integrerar detta lärande till nya gemensamma handlingsstrukturer i sitt arbete (Larsson (2016) i Skolverkets text)
- Gemensamma strategier för hur gruppens medlemmar ska använda sin gemensamma kompetens för att nå gruppens mål (Skolverkets text)

Kollegialt vs kollektivt lärande

		Process	
		Individuellt	Gemensamt
Resultat	Individuellt	Individ gör egna erfarenheter Bearbetar själv Förändrar egen förståelse/kunskap	Individen utvecklar kompetens genom samarbete/samverkan <i>Kollegialt lärande</i>
	Gemensamt	Föreställningar/kunskap som delas av många (t.ex redogöra för skolans värdegrund eller läroplan)	Medarbetare lär av varandra och skapar gemensamma föreställningar/handlingsalternativ <i>Kollektivt lärande</i>

Uppgift

- Fundera på vad du hört och gjort under träffen.
- Fundera på hur det förhåller sig till dina ursprungliga antaganden?
- Fundera på vad du har lärt dig?

Vad ska du göra nu med utgångspunkt i vad du har lärt dig?

Gemensam uppgift

Definiera vad kollegialt lärande och kollektivt lärande betyder på er skola.

Hur ser man att det sker kollegialt och kollektivt lärande på er skola.

Referenser

Brodie, K. (2013). The power of professional learning communities. *Education as Change*, 17(1), 5–18.

Jakobsson, A. (2012). Sociokulturella perspektiv på lärande och utveckling. Lärande som begreppsmässig precisering och koordinering. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 17(3–4), 152–170.

Katz, S & Earl, L. (2010). Learning about networked learning communities. *School Effectiveness and School Improvement*, 21(1), 27–51.

Katz, S. & Dack, A. L. (2017). *Professionsutveckling & kollegialt lärande. Framgångsstrategier och utvecklande motstånd*. Stockholm: Natur & Kultur.

Kirsten, N. & Carlbaum, S. (2020). Kompetensutveckling för professionella lärare? Introduktionen av kollegialt lärande i svensk skola. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 25(1), 7–34.

Säljö, R. (2015). *Lärande. En introduktion till perspektiv och metaforer*. Malmö: Gleerups

Referenser

Åsén Nordström, E. (2017). *Kollegialt lärande genom pedagogisk handledning och lärande samtal*. Stockholm: Liber.